

SLOVENSKI NAROD.

Knjaza vsek dan svojo, izvenredno medelje in praznika.
 Izmeriti: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin,
 za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu
 nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Opazništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knjižna
 ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačano	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1	7—	1	9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno 900 po nakaznici.
 Ne samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Vredniti „Slov. Narod“ Knjižna ulica št. 5, I. nadstropje.
 Telefon št. 94.

Dopolne sprejema se pošiljajo in zadostno frankovana
 900 Rokopisov ne vrata.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Pismo iz Bosne.

Sarajevo, koncem maja.

Boljševizem je po številu pripadnikov peto veroizpoved Bosne in Hercegovine, po trdnosti prepričanja vsakega prva, po svojem postanku pa osma. Do sedaj je bilo v Bosni in Hercegovini samo sedem državno-priznanih veroizpovedi, v boljševizmu se šteje konfessij povzdigne na osem. Jeli sploh treba pisati o bosanskem boljševizmu? Ali ni identičen z ruskim, madžarskim, ali če hočete kitajskim boljševizmom? Idejno morebiti da, po svoji praktični strani pa nikakor ne. Vsaka stvar, ki pride v Bosno, se spreminja in dobiva neko čisto posebno lice. Saj je celo naša draga vaška harmonika v Bosni nekaj čisto drugega, kakor doma v Slovenskem. Tukaj se vabi ob nedeljah v gostilno, — to preskrbijo ciganski tamburaši — ampak je sredstvo, ki je najbolj priljubljeno pri dekletih za izlivanje čustev in njen glas ne šoočeje podplatov na ples, ampak zveni tu v Bosni tako nekako čudno hrepeneče in otožno. Toda da se vrne nazaj k boljševizmu! Tudi on je dobil v bosanskih razmerah neko posebno lice, ki se za precejšnjo nijanso loči od drugih.

Idejno se je razvijal bosanski socializem zelo počasi do boljševizma. Še leta 1917. je s simpatijo pozdravil rusko demokratsko revolucijo, seveda ni pomislil skromno naglasiti, da ima proletarijat pri tem največji zaslug. Še bolj živo je pozdravil vladu Kerjenskega in v neprikrito simpatijo je skušal zagovarjati, v kolikor je to v absolutističnih bosanskih razmerah bilo mogoče, stališče Kerjenskega z ozirom na potrebo nadaljevanja vojne. Proti boljševizmu je zavzemal bosanski socializem — mislim pri tem seveda na glasilo »Glas Slobodec« in njegovega duševnega očeta Srećena Jakšića — precej rezervirano stališče. Lahko se reče, da je z njim sicer koketiral, toda odkrito priznaval ga ni.

Nikdar pa ne bomo pozabili sijajnega držanja socializmov v dneh prevrata. Za Bosno so bili prvi dnevi prevrata na svetu. Od sveta smo bili popolnoma odrezani, vesti ni bilo od nikoder nobenih in nad vso to negotovostjo je kraljeval bolesten strah pred boljševizmom. Da poftaženo javnost še bolj potlači in vzemirni, je izmislila črna črna črna ekstremno-šovinistična »Srpska Zora« in že prej frankovski »Hrvatski Dnevnik« se je spremenil v »Hrvatski Branik«. Zato bosno, politična atmosfera je bila zmedena. Edina uteha je bil tiste dni socialistični »Glas Slobodec«, edini list, ki je bil res jugoslovanski, edini list, ki je trdno in zavestno naglašal ideologijo narodnega jedinstva v dneh najhujšega narodnega nejedinstva.

Toda njegovih lepih dni je bilo malo. Kmalu po prevratu je začel nastopati popolnoma drugače. Do prevrata je bil socializem v Bosni slab, kar je z ozirom na malo razvito industrijo razumljivo. Takoj po prevratu pa se začnejo njegove vrste množiti in govori se, da se je število organiziranih socialistov-boljševikov v tem kratkem času pošestevalo. Odkod ta prirastek? En del prirastka je gotovo tvorilo vojaštvo, ki se je utrjevalo in nezgodovoljno vračalo z bojišč. Toda to je bil samo mali del. Največji del so tvorili tuji, naši državni sovražni elementi brez razlike stanu. V boljševiško organizacijo so vrveli nemški in madžarski delavci ravno tako, kakor nemško-nacionalni in madžarsko-šovinistični uradniki. Vodstvo socialne demokracije je skoraj ostalo v istih rokah, toda duh se je temetjito spremenil in pod vplivom tujih elementov postal državni sovražni. Ni se brez vzroka govorilo in pisalo o »Goldkragenovskem boljševizmu«. »Goldkragenovski« — višjeuradniški boljševizem je bil realno dejstvo, s katerim je vlada morala računati in s katerim je vlada res tudi računala in — obratno.

Atmosfera je postajala vedno bolj nasičena z neko tiho napetostjo, ki je kazala na bodočo krizo, čimbolj smo se bližali prvemu maju in danes se toliko ve, da se prvega maja ni nameravalo nič več in nič manj, kakor da boljševiki prevzamejo vladu v svoje roke. Govorice o razdelitvi raznih poverjenih mest med nekatere znane osebe se tako trdovratno ponavljajo in dotična imena se tako stalno imenujejo, da ne bodo samo govornice, ampak resnica. Vse je bilo dogovorjeno in pripravljeno. Signal za vstajo bodo dale rakete, letaki, ki naj pozivajo ljudstvo na buno in predvsem srpsko vojsko na odpoved pokorščine, so bili že tiskani in porazdeljeni med zaupnike. Najbolj se je računalo na to, da bo srpska vojska res odpovedala pokorščino, toda ravno v tej točki so se boljševiki strahoma uredili, ker niso računali z njeno narodno zavednostjo in njeno ljubeznijo do domovine. Vojaštvu ni bilo treba niti komande, treba ga je bilo še zadržati v njegovi gorečnosti. Dve minuti po prvi raketi, ki morebiti ni bila niti socialistična, je bilo vojaštvu pripravljeno in samo hrepeneče, da se zagrlimo.

Vsa tragi-komedija je bila kmalu pri kraju. Precejšnje število boljševikov je vlada dala pozapreti, toda kmalu so bili drugi izpuščeni z izjemo najbolj prononciranih voditeljev, proti katerim se bo dalje postopalo. Pri sodniškem postopanju proti njim bomo menda slišali še marsikatero zanimivost. Do kakšnih javnih nemirov ali do prelivanja krvi ni prišlo nikjer. Očitno je »Napredek« o brutalnem postopanju proti pojedincem so najmanj pretirana, ako ne popolnoma brez podlage. Treba dobro poznati bosansko psiho in človek si sam lahko misli, kaj je na tem resnice. Temeljno pravilo vsakega Bosanca obstoji namreč v tem, da mora imeti neomejeno svobodo v svojih lastnih delih in zločilih in neomejeno svobodo v obkrožanju drugih. Tako se tožijo o brutalnem postopanju isti elementi, ki so svojedobno s puškinih kopit in ostrimi strelji spodili peščice mladih nacionalnih gardistov s kolodvorov, pritožujejo se sedaj bridko nad tem, da vlada ni preskrbela vojaštvu glase-rokavic za aretacije, ampak da so vojski postopali z dobrodušno jugoslovansko grobostjo. Da je bilo na mestu našega vojaštva kakšna brezobzirna surova ruska soldateska, gotovo bi se niti ne spomnili, pritoževati se o brutalnosti.

Tako je za enkrat kritični moment prvega maja prešel brez slabših posledic za našo državo in državno neodvisnost, ki je bila v nevarnosti in to v bolj resni nevarnosti, kakor bi človek mogel na prvi pogled misliti. Siromaki, ki so za tuje interese hodili po pečen kostanj v ogenj, nosijo sedaj posledice, duševni očetje nameravane pokore pa se lahko lepo škodoželjno smejijo v Budimpešti, na Dunaju ali pa v Rimu. Upajmo, da se bo to primerno upoštevalo in da se proti zaslepljenecem ne bo prestopalo postopalo. Ravno tako pa upajmo, da bo prihodnji delavski praznik prvega maja lahko proslavila inteligenta z delavstvom vred, ako se socializem ne bo dal zopet na led speljati in voditi od raznih direktiv od zunaj, katerim bi mi, ki smo danes v prvi vrsti nacionalisti, potem šele socialisti, ne mogli slediti.

Dr. Č.

Naši vojni vjetniki v Sibiriji.

»Slovenski Rdeči križ« javlja: Po raznih došlih poročilih se nahajajo naši vojni vjetniki v Sibiriji pod ameriško in japonsko oblastjo, pod katero se je njih popreje nad vse žalostni položaj, nekoliko izboljšal. Veliko število vojnih vjetnikov iz taborišč Rasdolnoje Skotovo, Nikolsk, kakor tudi velik del iz tabora Spaskoje je bilo interniranih v vojašnico »Perwaja Rjetchka« v bližini Wladivostoka. Koncem leta 1918 se je nahajalo tam 43 častnikov, 1 vojni kurat, 5 zdravnikov, 37 podčastnikov in okoli

1300 mož. Poleg tega dela v tam naha-jajočem se ameriškem lazaretu v »Ruski Ostrow« okoli 80 vojakov, katerim se godi razmeroma precej dobro, medtem ko oni v »Perwaja Rjetchka« trpijo vsled pomanjkanja živil.

Prinašamo kratka poročila iz nekaterih taborišč:

V Bucharu se nahaja še okoli 18.000 vjetnikov, ki so zaposleni z graditvijo železnice, katerim pa se ne godi dobro.

Gubernija Jaroslavl: Položaj vjetnikov je razmeroma ugoden. Jelaburga, gubernija

Wjatka: Častniški tabor je bil 20. julija 1918 opuščen, kmalu nato tudi taborišče za možje. — V Tiflisu je okoli 3000 mož in bolnišnica za 200 bolnikov. — Taborišče Kostroma, gubernija Kostroma je bilo koncem avgusta 1918 opuščen. — Samara ima okoli 800 častnikov in 18.000 mož. — V Samarkand je položaj vojnih vjetnikov precej zadovoljiv. — Vjetniki iz taborišč Solikamsk, gubernija Perm so bili že avgusta 1918 vsled prehranjevalnih težav prepeljani v Tjumen, kjer se jim godi precej bolje. — Častniško taborišče Sisram, gubernija Simbirsk je bilo avgusta 1918 popolnoma opuščen. — Iz taborišča Berdzvika: Spomladi leta 1918 se je začela med vjetniki obsežna agitacija za »Rdečo gardo«. Jako mnogo vjetnikov je ali iz prepričanja, ali pa zaradi denarja (150 rubljev mesečno) pristopilo k tej gardi. 20. septembra m. l. so kraj zasedli Japonci, pozneje tudi Anglieži in Francozi. Častniki iz tega taborišča so bili novembra prepeljani v Wladivostok, kjer čakajo na vrnitev v domovino. — V Turkestanu se nahaja še okoli 40.000 vjetnikov, Prepeljava v domovino je bila baje od Angležev onemogočena. Položaj vjetnikov je jako žalosten. Hrane ne dobivajo skoraj nobena, častniki nikakih plač: z vsemi pa, ki ne priznavajo boljševizma ravnaajo jako kruto. Podnebje je zelo neugodno in dnevno zahtevajo razširjajoče se epidemične bolezni med vjetniki žrtve. Taschkent: Tu je še okoli 600, v celem okraju Taschent na približno 2300 vjetnikov. Najslabša taborišča so opuščena. Kakor povsod je tudi tukaj pomanjkanje: vjetniki dobivajo po največ samo riž. Astrahan. Stanje v Astrahanu nahajajočih se vjetnikov je 150 častnikov in 8000 mož. V celi guberniji je 20.000 mož. Prehrana je popolnoma. Dnevno dobivajo vjetniki: pol hleba kruha, ¼ funta mesa in krompir. Pomagajo jim kmetije za vojne vjetnike. Taborišče stražijo vojski »Rdeče garde«. Baku: Na otoku Nargin se nahaja čez 2500 vjetnikov med katerimi pa močno razširja malaria in tifus, ki je nastal vsled lakote. — Kata Kurgan. V tem taborišču dobivajo vjetniki zadostno hrano in od danskega odposlanstva 60 kopek na dan. — Saratov: V taborišču je okoli 15.000 vjetnikov. Vjetnikom, ki delajo na kmetih se godi — z malimi izjemami — razmeroma dobro — medtem ko oni v taborišču stradajo. 3. novembra 1918 je bilo 1500 mož in 32 častnikov pripravljenih za transport v domovino — a avstro — ogrski vjetniki-boljševiki, ki so prestopili k »Rdeči gardi« so jim vrnitev v domovino zabranili in vjetnike kakor tudi tam nahajajočo misijo za vračajoče vjetnike zaprli. Častnike so še isti dan izpuščili, misijo pa šele potem, ko je izjavila, da Saratov brez vodnosti boljševiških oblasti ne bo zapustila. Rowno. Prehrana je le pri majhnih oddelkih dobra, sicer pa vlada veliko pomanjkanje. Jako primanjkuje tudi obleke. Krasnaja Rječka. Taborišče, ki se nahaja ob reki Ussuri, je pod ameriško oblastjo. Vsa poročila Krasnaja Rječke so jako ugodna. Vjetniki dobivajo dovolj hrane in sicer za zajutrek: črna kava, opoldne: juha, meso, prikuho, zvečer: meso, prikuha; poleg tega tudi zadostno kruha. Dobili so od Amerikancev tudi obleke. — Mnogo vjetnikov, ki so ušli iz ruskega vjetništva, se nahaja v Hailungfu (provincija Heilungkiang, Kitajsko). Vjetniki so v taborišču dobro oskrbovani in dobivajo mesečno tudi 2—9 dolarjev. Podpirajo jih oblasti iz Tientsina, Pekinga in Shanghai. Vjetniki v Sovjet Rusiji so se že po največ vrnili v domovino, ostalo jih je še kakih 40.000 mož. Varstvo nad njimi je prevzel delavski in vojaški svet. Vrnitev vjetnikov iz Sovjet Rusije je velik

bojev med Ukrajinci in sovjetskimi četami in vsled razmer na Poljskem nemogoča.

Splošno je vrnitev vojnih vjetnikov iz Sibirije in Rusije odvisna od mirovnih dogovorov, težkoče pa delajo tudi neuravnane razmere v Rusiji in promet. Peto leto že prenašajo naši vjetniki trpljenje ruskega vjetništva. Kdaj bo tega trpljenja konec? Dolgotrajna mirovna pogajanja zavlčujejo tudi vrnitev vjetnikov v domovino in zadnji bodo, o katerih se bode »sklepalo« — kaj z njimi. To je naravnost kupčija z ljudmi. Naši ljudje mrjo v vjetništvu — a gospodi v Parizu se ne mudi, dasi-ravno ji je dobro znan obup položaj vjetnikov, osobito onih v evropski Rusiji, da bi jih rešili neznoznega trpljenja.

Obsežne so akcije po drugih državah za izboljšanje položaja vojnih vjetnikov v Rusiji in Sibiriji — a kje je ostala Jugoslavija? Pošiljajo se misije v vjetništvo, da se zavzamejo za svoje vjetnike, vlade storijo vse, da pomore svojim vjetnikom — a kaj se je storilo tozadevno v Jugoslaviji? Ali naj pustimo, da umirajo naši ljudje v vjetništvu?

Navadno se dolži »Rdeči križ«, češ, da se premalo zanima za vjetnike. Kako naj deluje »Rdeči križ« z uspehom, ako mu oblasti, potom katerih bi lahko dobil zveze — ne gredo na roko? Kompetentna pri tem je tudi vlada. Ona je v prvi vrsti poklicana, da se zavzame za vjetnike v Rusiji in Sibiriji, ker s tem delo edino za-se, v blagor ljudstva nad katerim je postavljena. Razpresti se mora obsežna akcija in sicer tam, kjer so zveze na vse strani mogoče; poizkusiti se mora vse, da bo delo lahek odgovor onim vjetnikom, ki se bodo vrnili iz vjetništva in vprašali: »Kaj se je storilo za našo osvoboditev?«

Arhitekt F. Janda:

Samopomoč v najkritičnejšem času stanovanjske krize.

(Dalje.)

II.

Ali je na podlagi takih negotovih proračunov in predpogojev mogoče, da bi vlada mogla podpirati tako riskantno in negotovo podjetje v tako velikem slogu in računala s predvojno normalno stavbo? Mislim, da je tudi ona vse do-bro preudarila in preračunila in ugovorila nemogućost, zato tudi odpomoči ni; tej smeri tudi ne pride in je je ne pričakujemo. Kvečjemu samo delno od-pomoč. To trdo in bolesto res-nico je treba na podlagi gori-navedenih številčnjah ljudstvu, ki ima pravico zvedeti res-nico, povedati.

Morda poreče ta ali oni, ki trpi vsled stanovanjske krize, da na par milijonov ni dosti ležace, le da se od-pomre. Toda ta, kdor pozna notranje finan-čne razmere, bo govoril drugače; pri-trdil nam bo, da še nikoli ni bilo treba toliko varčevati in računati kakor prav danes, ko se gradi nova država. Izjaki so ogromni, a kakšni so dohodki? S tem je jasno do-kazana nemogućnost normalnih stavb, ki bi stanovanjsko krizo odstranile. Ne-možnost izvršitve je popolnoma razvid-na iz današnjih okoliščin. To je dejstvo, s katerim mora vsak kdor stanovanje potrebuje, računati in ga priznati.

3.) Stanovanjska potreba sedanjega časa.

V Ljubljani je treba vsaj 500 novih stanovanj, če tudi še tako majhnih. Ni treba, da bi bila razkošna, glavno je, da so. Kdor je iskal stanovanje in prehodil križev pot ter za iskanje potratil za-mam mnogo dragocenega časa in nazad-nje obupal, da ga dobi, bo priznal, da je doba res kritična. Nekaj se mora zgoditi. Toda 500 stanovanj — da-nes — ko ni delavnih moči in materiala, ne denarja — je nemogoče.

Ko smo konstatirali vzroke sta-novanjske krize, katero so zakri-vlje razmere, ko smo dognali seda-nje žalostno stanje, ki je posled-ica vojne in ne naša krivda, ko smo ugotovili stanovanjsko po-trebo sedanjega časa, se ločimo najtežavnejšega problema: kako od-pomoči stanovanjski krizi.

4.) Vprašanje, kako odpomči stano-vanjski krizi.

Je danes najtežavnejše, ker vemo, da je skoro nemogoče radikalno razrešiti to vprašanje, ob enem pa čutimo, da ga je treba razrešiti. Zupan dr. Tavcar je svoječasnno v »Slov. Narodu« inicijativ-no prvi stvar preudarjal, dajal nasvete in predloge. Vlada razrešuje stvar praktično na ta način, da porablja stare lesene vojaške barake, jih pušča tam, kjer so, in jih preureja za stano-vanja različne velikosti. Predlaga se v celoti okoli sto takih stanovanj. Raz-rešitev je samo začasna, prehodna; o njej se je v časopisih dosti govorilo. Ljubljanski stavbenik I. Breger predla-ga stare lesene vojaške barake porabi-ti, jih prenesti na primerne stavbe par-celne in tam na podlagi posebnih načr-tov iz njih napraviti primerne rodilni-ske in delavske hišice s cementno pod-lago. Predlaga okoli deset tipov takih stanovanj. Delavske stanovanje z op-sobo in kuhinjo ter pripadki bi veljali okoli 11.000 kron, večje 20 do 30 tisoč. Sistem stavb je kompromis med nor-malno in provizorno stavbo. Občud zbu-ji, družstva hišnih posestnikov v Lju-bljani je predlagal v svoji seji dne 16. maja 1919, da bi se vse pisane iz-privatnih stanovanj v vojaških vojaštvu ven na delo odpravilo, bolnišice - vo-jake v Dolenski toplice, preskrbeli v-pokojevcem brezplačno stanovanja po gradovini.

Morda se tudi drugi ukvarjajo zidati z razrešitvijo stanovanjske krize, a o njih širša javnost nič ne ve.

Odkrito bi si bilo želel, da bi se v razrešitvi tega tako napačnega vprašanja počeli prav posebno groboviti krogi in tehniške inženjerske in sodolj-vaki pri razrešitvi z nasveti, predlogi i. t. d. Dobro bi bilo, če bi se na kakor pri drugih vprašanjih — sčitala anketa, ki bi vsestanovalni svet pri-darila in razrešila. Je skrajni čas.

Svoječasnno sem se počel s specijal-nimi študijami rodilniških in delavskih hiš na Nemskem, kjer so prevzeli pri-cip in razrešitev z Angloskega, kjer je industrija že prej cvetela. Kot dan sed-njanske reforme in tehniške posve-tovalnice za stavbo rodilniških in delav-skih hiš v Pragi, si dovolim v današnji situaciji prineseti nekoliko jasnosti, do-polniti dotedanje predloge, določiti smeri, dati inicijativo in nekoliko pred-logov v svrhu debate z željo, da bi se tudi drugi za to važno vprašanje za-interesirali in sodelovali.

Po temeljitem vprašanju današ-njega abnormalnega položaja predlagam abnormalno razrešitev. Normalno to stvar raz-rešiti je danes izključeno.

Merodajna naj bo v pravi-cipu odpomoda, s katero je d-nes mogoče računati, ki je danes izvedljiva z najmanjšimi stroški in v najkrajšem času — do jeseni letošnjega leta, t. j. tekom petih mesecev. Normalnih predvojnih stavb ne pri-poročam, ker jih ni mogoče izvršiti. Predlagam provizorne stavbe iz ma-terijala, kije priroki in je po cen-ti stavbe, ki bi se dale na pravični podlagi v gotovi dobi od-straniti brez vinarja škode tako za lastnika, kakor tudi za vlado, mesto in garancijs-ke zavode.

Zemljišča, ki bodo potrebna, naj d-o-ločita vlada in občina, najemina naj bo minimalna, če mogoče, naj se sploh odpusti.

Te provizorne hišice se bodo po amortizaciji kapitala, kadar se bo svet rabil v druge svrhe, za novo regulac-ijo in za nove stavbe, odstranile. Če se zemljišče ne bo rabilo, predlagam, naj bi hišice ostale in bi se prebivale v njih podajšalo. V tem času naj se z za-žano najemnino krije eventualna dife-renca za vzdrževanje stavb, najemnika zemljišč, ki so se zastojni prepuščali idl.

Danes naj se za stavbo rodilniških in delavskih hiš porabi vsa sred-stva, ki bi omogočila, da bi bili stavo-ni stroški čim najmanjši. Naj se dose-les vsaj z najvarnejšim stavbnim stilo-mom novo reducirano stavbno razmer-je, ki bo za dve do tri leta.

Čim manjši stavbni stroški, tem krajša bo doba do odstranitve teh hi-šic, eventualno tem prej bo mogoče za-žati najemnino. Kolikor mogoče, naj se sam prihodnji lastnik hišice potrud, da bodo hišice čim najcenejše — to pa s samopomočjo. Prosti čas naj žitno zgradi hišice in se pravi

besedah finančnega ministra češko-slovaške republike dr. Rašina, ki je dejal: »Po zaslugi naših delavnikov, ki v času zgradbe naše nove države je treba delati ne po osem, temveč po 16 ur na dan, zakaj nabrajo se nam je ogromno dela; delajte zdaj za sebe — za našo milo domovino. Naša svoboda je zelo draga. Z najintenzivnejšim delom se pridobiva narodni kapital. — Samom na način bomo stali v najkrajšem času na trdnih finančnih, gospodarskih, političnih, narodnih in socialnih temeljih. To je geslo osvobojenih narodov danes.«

Mislil, da ni nikogar, kdor bi v današnjem kritičnem času ne hotel pomagati sam sebi, celi rodbini. Najboljša podlaga je samopomoč, osebni interes prihodnjega hišnega gospodarja, ki mora v prvi vrsti gledati, da njegova hiša ne bo draga.

V nekaterih čeških krajih se je že davno pokazal smisel za samopomoč. Mnoge češke kmetijske občine so v prostem času brez poziva s strani uradov same gradile nove ceste iz ene občine v drugo. Dovažali so brezplačno kamnino in brezplačno delo. Ceste so nastale, ne da bi morale dotične občine kaj žrtvovati — edinele po marljivosti občanov. Pridni in razumni češki kmet se ni branil delati v korist celoti. Upam, da bo tembolj delavstvo v današnji kritični dobi uvidelo potrebo samopomoči, da ne bo odreklo svoje pomoči, da bo samo storilo vse, kar bi moglo odstraniti stanovanjsko krizo.

Seveda bi neko število hiš moral prevzeti vlada in občina sama z jamstvom, da delavska organizacija za gradnjo teh hiš določi najnižje mezdne cene, kakor se je to zgodilo v Zagrebu.

Hišice naj se postavijo tam, kjer je material kolikor mogoče pri roki, v skupinah, kolikor mogoče na vseh straneh mesta.

(Konec prihodnjic.)

Politične vesti.

Politični klub JDS ima jutri v torek, dne 3. junija točno ob 8. zvečer sestanek članov v sobi Češke Obce v Narodnem domu, pritičje desno, pri restavraciji. Udeležba točna!

Samostojna kmečka stranka. Včeraj, dne 1. junija dopoldne se je pri »Novem svetu« vršilo ustanovno zborovanje samostojne kmečke stranke. Na zborovanje je dospel okrog 900 najboljših posestnikov in kmetovalcev s Kranjske in Štajerske. Ustanovnemu zborovanju je predsedoval predsednik pripravljalnega odbora Jakob Kušar iz Notranje gorice, ki je poročal tudi o programu stranke. Zbor je pozdravil v imenu pripravljalnega odbora Fran Zupančič iz Rakovnika, v imenu številnih došlih posestnikov iz nekdanje Štajerske pa neki posestnik iz St. Jurja ob južni železnici. Glede agrarne reforme in stališča kmetovalcev napram temu zakonskemu načrtu je poročal generalni ravnatelj G. Pirč, o organizaciji stranke pa Lavoslav Bučar iz Kostanjevice. Vršile so se nato volitve v vodstvo stranke in v njen izvrševalni odbor. Volitve so bile skozinsko čiste, tako da so bili izvoljeni v vodstvo in izvrševalni odbor sami posestniki kmetovalci, oziroma agrarni strokovnjaki. Za predsednika je bil izvoljen že zgoraj omenjeni gosp. Kušar iz Notranje Gorice. Sklenilo se je, takoj pričeti z izdajanjem lastnega glasila »Kmečkega lista«, ki bo izpočetka izhajal kot tednik. Župan iz Most pri Ljubljani je skusil snubiti zborovalce za Kmečko zvezo, naletel pa je na hud odpor in je bil no kratkem prepiranju postavljen na hladno. Zborovanje je napravilo po svoji pripravljenosti in stvarnosti najboljši vtisk ter dokazalo zanimanje kmetijskega stanu za samostojno organizacijo. Lepa udeležba na ustanovnem zborovanju pa dokazuje obenem potrebo, da se je ustanovila Samostojna kmečka stranka.

Bajke za Nemce. V celovških »Freie Stimmen« je napisal neki Nemec, ki pravi, da se je zadnje dni mudil na Kranjskem, ki se je potem baje vrnil preko Ljubljane, Celja, Maribora in Grada na Koroško, svoje doživljaje. Ti doživljaji so pisani v istem tonu, kakor smo ga bili navajeni pred vojno. Možno je videl povsodi velike neredne in opazal je predvsem kakšno nasprotje vlada med Srbi in Bosanci, med Turki in Hrvati. Vse to je videl v Ljubljani, kjer je bil baje dva dni. Tu je videl tudi senegalske Črnce in — kulije iz Afrike. Da je nemški modrijan govoril tudi s srbskimi oficirji, se samo posebi razume. A ne samo s temi, on je govoril tudi s starosrbskimi vojaki in vsi ti govore čisto drugače, kakor — »znorjeni« mogočniki v Ljubljani. Eden izmed srbskih oficirjev mu je govoril tako-le: »Vi se oklepate sedaj Petra, katerega mi že dolgo več ne maramo... O ne, mi ne zaničujemo Nemcev, mi hočemo z Nemci trgovati in kupčevati, mi smo sovražili samo bivšo avstro-ogrsko monarhijo, tisto monarhijo, ki nam ni dovolila niti prašička spraviti preko Donave...« Vse to je videl nemški učenjak na svojem potu preko Jugoslavije. Tako je slišal govoriti srbske oficirje in »starosrbske« vojake in morda celo Turke in senegalske zamorce in druge kulije iz Afrike. In nemški špijarji čitajo vse to in verjamejo dobejedno, kar jim je navnel njihov ne-

njak in modrijan, ker so pač narod — mislecev.

SOBOTNA SEJA NARODNEGA PREDSTAVNIŠTVA. — NAPAD HRVATSKIH SEPARATISTOV NA SLOVENCE.

Beograd, 1. junija. Sobotna seja Narodnega predstavništva, v kateri se je nadaljevala in končala debata o treh dvajsetinkah (t. j. o trimesečnem budžetnem provizoriju), je bila zopet ena izmed živahnih, za kar se imamo zahvaliti v prvi vrsti govorniku Starčeviću, katerega klub poslancu Peršiču, ki je takoj spočetka svojega govora naglašal kot najboljši dokaz, da tudi Narodni klub ves gori za edinstvo države in naroda, dejstvo, da gori On, Starčević, danes v skupnem Narodnem Predstavništvu Srbov, Hrvatov in Slovencev, dočim pred desetimi leti še ni hotel slišati besedice o Srbih. Svojeemu stališču primerno je govoril seveda ne o državi Srbov, Hrvatov in Slovencev, kakor se glasi uradni naslov, ampak le o državi Hrvatov, Srbov in Slovencev. V svojih nadaljnjih izjavah je silno ostro napadal finančnega ministra in rekel, da bi bilo najboljši, da se ta proračun ravno tako konfiscira, kakor svoj čas prezgodaj objavljena začasna ustava. Njegovo nezadovoljstvo s proračunom pa ni potekalo toliko iz stvarnih in budgetarnih razlogov, ampak iz njegovega separatističnega stališča. Navedel je sicer v svojem dolgem govoru nekaj vsaj na videz stvarnih točk, toda te so bile samo štafaža za njegovo separatistično nejugoslovansko strankarsko kopito, s katerim je začel pozneje brčati na zunaj finančnega ministra, v resnici pa — Slovence.

Po številkah, katere je navajal poslanec Peršič, je Hrvatska pravcarica molzna krava za celo državo, od katere živijo vse druge pokrajine. Hrvatska je finančno in gospodarsko najmočnejša in plača letno nad 300 milijonov kron davkov, dobi pa od proračuna najmanj, zato pa se redi na njene stroške zlasti Slovenija, kajti drugod pride na osebo le 70 do 80 K na leto od države, Slovenija pa dobi 180 K letno letno za osebo. Ta neotesani napad Starčevićanskega govornika na slovenski del naše države je izrazil upravičeno ogorčenje in buren odpor poslancev Demokratske zajednice. Poslanec Ribnikar kliče: To Vašo ofenzivo zoper Slovence bomo pošteno kvitirali! Dr. Kukovec: Ali Vas ni sram, da nam to očitate, ko je polovica našega ozemlja zasledena? — Ko poslanec Peršič svoje trditve opetovano ponavlja, mu zakliče poslanec dr. Pestotnik: Naše ljudstvo redno plačuje visoke davke, večja kultura pa zahteva tudi večje potrebe. Poslanec dr. Kukovec so spravile Peršičeve trditve v tako jezo, da je zaklical: Mi pošteno plačujemo svoje davke, Vi pa nič! Poslanci Narodnega kluba kričijo vsled slovenskih medklicev vsevprek, da se ne razume skoro nobena beseda, na kar se obrne poslanec Ribnikar proti njim in zakliče: Sramota za Narodni klub, da pošilja take zagovornike v debato, sramota, da se vrši taka debata pod predsedstvom poslanca Laginje. Ker poslanec Peršič še nekaj stavkov v starem tonu nadaljuje, mu zakliče poslanec doktor Pestotnik: Separatist, Vi oskrnjate narodno edinstvo, sram Vas bodi! Poslanca Ribnikarja pa je poklical predsednik k redu zaradi njegovega klica poslancu Peršiču, da z njim sploh ni mogoče debatirati, ker je »bolestan« človek.

Zbornica se je le s težavo pomirila, na kar je poslanec Peršič nadaljeval svojo brezobzirno kritiko proračuna. Svoj glas je povzdignil do skrajnega vjaka, da ga skoro ni bilo več mogoče razumeti. Ko je na podlagi podatkov tiskanega proračuna konstatiral dejstvo, da ne najde v proračunu posebne postavke hrvatskega bana, je zaklical: Vse ste nam vzeli, vzeli nam grb, vzeli nam zastavo, in sedaj še baaanaaa! Glas mu je šel na pol na jok, na pol na obup, toda njegov obupen krik za izgubljen banko postojanko v proračunu je napravil veliko bolj komičen, kakor resen utis, toliko bolj, ker je splošno znano, da je skupni proračun sestavljen na podlagi podatkov pokrajinskih vlad in da za različne nedostatke v hrvatskem proračunu ni odgovorna le centralna vlada, ampak predvsem zagrebška, ki je proračun sestavljala.

Zanimivo je, da so poslanci SLS cel ta neprijeten, od Starčevićancev proti Slovincem naperjen nastop popolnoma mirno poslušali in prenesli. Ker Starčevićanci z uspehom Peršičevega govora očividno še niso bili zadovoljni, zato so vplivali na naslednjega govornika dr. Mehmeda Spaho, da se je v svojem govoru med drugim tudi postavil proti Slovincem. Ko je govoril o šolstvu v Bosni, je naglašal zlasti potrebo po ustanovitvi kolikor mogoče velikega števila ljudskih šol, ker imamo teh veliko premalo, univerzi sta pa dovolj samo dve. Slovenski poslanci so takoj razumeli ta prikriti napad na slovensko vseučilišče v Ljubljani. Dr. Lončar in dr. Kukovec sta z burnimi medklicami govornika motila in povdarjala naše potrebe in zahteve po večji kulturi.

Interesantna je tudi izjava socialističnega poslanca Bukšega, s katero je zavračal napade prof. Sušnika (SLS) na socialiste v petkovici seji. Poslanec Bukšeg je izjavil (po stenografičnem zapisniku): Še na eno okolnost hočem opozoriti in to na besede gosp. Sušnika, ki je včeraj govoril. Gosp. Sušnik se je čutil primoranega, da nam odreka patriotizem z ozirom na to, ker smo izjavili, da ne bomo glasovali za dvajsetinke. Mi v patriotizmu nikdar nismo licitirali, ker smatramo, da ta, kar

delamo, delamo le v našo svojo državljansko dolžnost. Dovolite pa gospodje, da dvomim o moralni kvaliteti gospode iz Jugoslovanskega kluba, da nam doli kletijo o patriotizmu in to ista gospoda, ki je leta 1914 vse napravila, kar je nepravilno in ki bi morali danes molčati o patriotizmu, zato naj danes nehajo z kletjo o patriotizmu, če takoj pridejo z velikimi računi, kako se more ta patriotizem nagraditi. Tem izjavam se burno pritrjevali socialni demokrati in poslanec Petejan je z ostrimi medklicami izražal ogorčenje poslancem Jugoslovanskega kluba. Obrnjen proti njim, je klical: Lepi patrioti, ki licitirajo! Drugi zopet so klicali: Ali ste že pozabili, kaj so vaši časopisi pisali v začetku vojne in pozneje? Poslanci SLS na te očitke niso reagirali.

Pri glasovanju je bil sprejet trimesečni proračun s 147 glasovi proti 5 (socialističnim).

DEMOKRATSKI KLUB IN AGRARNA REFORMA.

Beograd, 31. maja. Danes se je vršila v Demokratskem klubu pod predsedstvom poslanca Ribnikarja več kakor tridnevna debata o agrarni reformi, katere so se udeležili minister za agrarno reformo dr. Poljak, minister Alanović, poslanec Marinković, dr. Nježić, Svrzo, Kurtović in Blagojevič. Ugovori so se principi, po katerih se ima izvesti agrarna reforma in se je izvolil poseben odsek, ki bo redigiral poseben komunik o agrarni reformi, katerega bo izdala Demokratska zajednica prihodnje dni. Kakor izvem, bo komunik obsegal principijelno izjavo, da ima zemlja pripasti le onemu, ki jo obdelava. V bodoče se ima izvesti ta princip, ne da bi se kratile pravice lastnikov postopno, pri čemur naj bi se oziralo na držanje vzornih veleposestev. Brez odloga se ima rešiti agrarna reforma v Bosni, Hercegovini, Stari Srbiji in Makedoniji. Kmetje morajo dobiti do gotove meje zemljo v last brezplačno. Begom naj da država odškodnino z ozirom na velika posestva po regresivni lestvici. Velja naj načelo, da je treba male age ščititi do skrajnosti. Odškodnine za veleposestva v ostalih pokrajinah kraljevine SHS bo odmeriti tudi po posebnih regresivni lestvici, za katero odškodnino se bo šele pozneje izdal poseben zakon. Demokratska zajednica je odločena izvesti demokratsko agrarno reformo za vsako ceno in pod vsakim pogojem in to ne glede na levo ali desno.

DEMANTI.

Beograd, 1. junija. Iz službenih krogov Demokratskega kluba izvem: Telefonska vest, ki jo je prinesel zagrebški »Hrvat« v svoji 10. številki od 27. maja 1919, da je članek, v katerem se napada muslimane in ki je izšel v beogradski »Demokraciji«, napisal minister zdravlja dr. Krul, ne odzvarja resnici, kakor se je to napram danim izjavam konstatiralo na seji kluba Demokratske zajednice z dne 31. maja 1919. Istočasno je klub ponovno soglasno obsojal pisca članka: »Zar opet trgovanje?«

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Izenačenje uradnih plač.

LDU. Beograd, 1. junija. V petek je bilo v ministarstvu za konstitucije in zenačenje zakonov posvetovanje zastopnikov vseh ministrstev o zakonskem načrtu za ureditev in zenačenje uradnih plač. Minister dr. Kramer je otvoril posvetovanje in naglašal, da je to vprašanje eno najvažnejših v državi in da je treba kolikor mogoče pospešiti delo, da se to vprašanje uredi. Posvetovanje je trajalo od 15. do 19.

Pogajanja z Romunijo.

LDU. Beograd, 31. maja. Že tri dni se vrše pogajanja med našim ministrom za trgovino in industrijo ter delegati kraljevine Rumunske o pogojih trgovske pogodbe glede izvoza in uvoza v naše kraljestvo.

Celovec pred padcem? Nemško uradno poročilo iz Celovca z dne 30. maja javlja: V prostoru pri Labudu je sovražnik zopet pričel z napadom in potisnil naše čete na črto Lamprechtberg, Etna vas, Smarjeta in Kasperstein južno od Sv. Pavla. Od tu teče naša fronta nespremenjeno ob Dravi vzhodno do Podgorja in na to ob starih višinskih pozicijah. Zmeren sovražnik ogenj na Velikovec, Grabštajta, Žihpolje in Zg. Dole. Iz Celovca poročajo nemški listi z dne 30. maja: V noči na danes je bilo slišati grmenje topov. Ker se oblasti pripravljajo, da zapuste mesto, se je polastila prebivalstva velika vznemirjenost. V veliki paniki je zapustilo mnogo rodbin mesto, da pobegnejo preko St. Vida. Mnogo Celovčanov se je napotilo preko Zgornjega Štajerskega v Grac, Jugoslovanske čete so dobila smatna ojačenja. »Wiener Allgemeine Zeitung« javlja dne 30. maja svečer: Pred grozečim navalom jugoslovanskih čet se oblasti zapustile Celovec. Mesto se nahaja pred prelazom Dunaja javljajo dne 30. t. m. nemški listi: Danes semkaj prispelo hlačeke vesti s Koroškega so vzbudile največjo pozornost v krogih narodne skupščine. Profesor Angerer je izjavil, da ni izključeno, da se Celovec preda Jugoslovancem brez boja. Debelna vlada je še pred njegovim odhodom iz Celovca uklenila vse potrebne glade predeje

mesta in sklenila, da ne bo posegla po oboroženem odporu. Smatra se za bolj ugodno, da naslednje Celovec arhivirajo, kakor da bi ga svrneli kranjski Slovenci...

Razpust nemškega »Turnvereine« v Celju. Vlada je razpustila nemški »Turnvereine« v Celju in dala njega premoženje kot lastnino inozemskih državljanov pod državno upravo. Vlada utelehuje ta svoj ukrep s tem, da pripada »Turnvereine« inozemski organizaciji »Der südösterreichische Turngau«, ki ima svoj sedež v Nemški Avstriji. Za nadzornika je bil imenovan dr. Ovidon Serbec, odvetnik v Celju, ki je že prevzel v svoje roke vse društveno premoženje. Dosedanji društveni odbor je sklenil vložiti proti razpustu pritožbo. Nadzorstvo nad celjsko podružnico »Deutscher u. Österr. Alpenvereine«, je prevzel predsednik Savinske podružnice S. P. D. g. nadučitelj Franc Kocbek v Gornjem gradu.

V Maribor se je vrnila rodbina profesorja dr. Pivka, ki so jo svoječasno avstrijske oblasti preganjale na najkrušejši način, da se maščujejo nad njo, ker je dr. Pivko jel v italijanskem vjetništvu snovati jugoslovanske dobrovoljske legije. Pivkova rodbina je bila zadnja leta v Č. Kostelcu na Češkem.

Pri Mariborski posojilnici je bilo v celotnem podpisane državnega posojila za 1 in 1/4 milijona kron.

Turistovsko zavetišče v Logarški dolini, ki je last celjske podružnice nemškega in avstrijskega planinskega društva, je oblast dala radi bližine koroške fronte začasnno zatvoriti.

Is šmartna ob Paki nam pišejo: Tukajšnja ženska Ciril Metodova podružnica je imela v nedeljo svoj občni zbor. Gdč. učiteljica Tonči Ježovnik je imela lep govor, s katerim je zopet našo družbo, ki je v vojnem času bolj malo delovala, zopet zbudila k novemu delu. V odbor so bile izvoljene: ga. Julija Bizjak, predsednica; namestnica ga. Alojzija Gorink, gdč. Tonči Steblovnik, tajnica; blagajničarka gdč. učiteljica Marica Plano. Upamo, da naša družba tudi sanjprej ne bomo stajala za drugimi, in da bode v naši domovini Jugoslaviji še tembolj požrtvovalno delovala za naš narod. Tukajšnje pevsko društvo nam je zapele več krasnih narodnih pesmi, za kar se srčno zahvaljujemo. Zahvaljujemo se tudi bratom Srbov, oddelku topniške litvice ki je bilo začasno tukaj nastanjeno, ki so se udeležili zborovanja ter med točkami svirali lepe srbske narodne pesmi, ter tako pripomogli do najlepšega uspeha. Na zborovanju se je nabrala svota 510 kron za Ciril Metodovo družbo. Odbor

Neodrešena domovina.

Is Ratoš pri Beli poti. Italijani so uvedli v belopetko šolo italijanski pouk, dasi ni otrok, ki bi razumeli ta jezik. Župnika Zajcu so naročili, naj v svojih propovedih navdušuje svoje Belopetane za »kulturno« Italijo. Ker tega ni hotel storiti, ker se je branil prejemati svoje plače od italijanske vlade ter zahteval, da ga pustijo v Jugoslavijo, so ga kratko malo aretirali. Tudi belopetki župan Mali nima s očetjem poslanom. Naši ratalčki soobčani, ki so od nas po demarkacijski črti odrezani, so pod strogim nadzorstvom in jim je zabranjeno z nami se razgovarjati. Med Italijani se splošno govori, da nasedejo našo dolino do Jesenice (.), zato pa dobi Jugoslavija Reko in večji del Istre. Posestniki hišne številke 71, čegar hiša stoji tik demarkacijske črte, je moral hišo in gospodarska poslopja izprazniti, na kar je bil z družino in živino pregnan čez črto v Jugoslavijo. Koroški Nemci pa pošiljajo v našo dolino čez prelaz Koren svoje železne posdrave.

Is Prekmurja nam poročajo, da so tamkaj nadomestili stare vojake, ki so stali na straži ob Muri, s boljševiškiimi četami, katerih jedro tvorijo 16 do 17 let stari mladiči. Vsak izmed njih dobiva dnevno 82 kron plače, za hrano pa morajo skrbeti sami. Zakon so v Prekmurju odpravili in ženske komunistirali. Vsak si lahko vzame ženo, katerokoli si želi; čez par dni je lahko spet spodi. Ako jo hoče kdo drugi, si jo lahko takoj vzame. V Zgornji Lendavi stane navadno kosilo 170 kron.

Prosimo točne in polnoštevilne udeležbe. Na zdar!

Predsedstvo Slov. Sokolske Zveze. »Koroški begunski odsek Slovenske Sokolske Zveze« Seja v torek 3. t. m. točno ob 13. uri.

Ljubljanski Sokol. Izobraževalni odsek Ljubljanskega Sokola vabi vse brate in sestre k sestanku, ki se vrši v torek 3. t. m. ob 20. uri v Narodnem domu. Na dnevnem redu je nadaljevanje razprave o ustroju Sokolske Zveze SHS. Polnoštevilna udeležba!

Dnevne vesti.

Pisma z naročili inasertov naj se naslovijo na upravnništvo »Slovenskega Naroda«, ne na uredništvo!

Oseba vest V soboto, 31. pr. m., je pred tukajšnjim višjim deželnim sodiščem napravil notarski izpit predsednik »Društva slovenskih notarskih kandidatov« in agilni narodni delavec not. kand. Anton Koder v Ljubljani.

V našo vojno mornarico so sprejeti na temelju regentovega ukaza v činu podadmiralov Dragotin Prica in Metod Koch, v činu višjega intendantov IV. razreda Henrik Komavec in Viktor Kristan in v činu vojnoadministrativnega uradnika I. razreda Josip Pogachnik.

V službi domovine je padel poročnik Ulrik Malič, doma iz Loč v Rožni dolini na Koroškem. Padel je v borbah pri Spodnjem Dravogradu. Ranjenici pripovedujejo, da ga je iz sasede ustrelila neka Nemka. Bodi mu časten spomin!

Označba dopisov in vlog na deželno vlado v Ljubljani. Predsedništvo deželne vlade se v zadnjem času vedno bolj obremenjuje z vlogami in dopisi, ki ne spadajo v njegovo področje, ampak v delokrog različnih poverjeništev in oddelkov deželne vlade. — Ne glede na zamudno delo, ki ga povzroča prebiranje in odbiranje takih dopisov predsedstveni pisarni, se tudi v stvarnem oziru oškodujejo koristi, ki jih zastopa dopis ali vloga s tem, da dospejo le še čez več časa na svoj pravi naslov. — Zato naj se odeslej naslovijo vsi dopisi in vloge, ki spadajo v področje kakakega poverjenišča ali kakakega oddelka deželne vlade, ne samo v dopis, ampak tudi na kuverti na dotično poverjenišče ali oddelk. — Naslov: »Deželni vladi za Slovenijo v Ljubljani« naj se kot preprosto popolnoma opusti; v poštev pridejo še sledeči naslovi: A. Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo, Predsedništvu deželne vlade naj se pošiljajo vse zadeve sunanjopolitičnega ali državno-političnega značaja, potem vse zadeve, ki utegnejo zanimati hkrati več poverjeništev ali oddelkov deželne vlade; nadalje zadeve, ki se tičejo nacionalizacije premoženja. — B. Poverjeništvu pri deželni vladi se pošilja: 1. Za notranje zadeve; 2. za bogoslužje in nauk; 3. za pravosodje; 4. za socialno skrb, 5. za javna dela; 6. za železnice in promet; 7. za finance; 8. za agrarno reformo. — Kadar bi pri teh poverjeništvih prišla v poštev predsedništvu stvar, naj se vloga še posebe naslovi na predsedništvo dotičnega poverjenišča. — C. Oddelki deželne vlade so: 1. Oddelk za narodno branbo; 2. oddelk za kmetijstvo s odsekom za veterinarske zadeve in odsekom za govedarstvo; 3. oddelk za zdravstvo; 4. oddelk za trgovino in obrt; 5. oddelk za premostitve; 6. odesk ministarstva za prehrano in obnovo zemlje v Ljubljani. — D. Komitje in uradi pri deželni vladi so: 1. Državna komisija za preživljanje (pri poverjeništvu za socialno skrb); 2. komisija za začasno vodstvo in likvidacijo kranjske deželne uprave (naslednica kranjskega deželnega odbora); 3. gospodarska komisija deželne vlade za stvarno demobilizacijo; 4. komisija za terjatve proti bivšemu orarju; 5. osrednji urad vseh montanišinskih obratov za Slovenijo; 6. centralne uprave za trgovski promet s inozemstvom v Beogradu podružnica v Ljubljani; 7. gradbeno ravnanstveno; 8. pšarna za okupirano ozemlje (Pod 1. do 8. navedene komisije oziroma uradi so vsi v Ljubljani); 9. Komisija za likvidacijo štajerske deželne uprave v Celju (naslednica štajerskega deželnega odbora). — Nikakor ne gre, več vlog na različna poverjenišča ali oddelke ali celo na komisije deželne vlade kuvertirati skupaj in odposlati na »deželno vlado«, ker so ta poverjenišča in ti oddelki v Ljubljani v različnih poslopih, kraljevo vsakebisi oddaljenih, in ker povzroča vsakršnje te vlog, kakor že zgoraj omenjeno, mnogo zamude časa.

Is poštnih krogov. Pišejo nam: »Zveza poštinih organizacij v Ljubljani« je sklenila sporazumno s zagrebškimi kolegi, da bode strokovno stanovski list »Pošta«, dosedaj glasillo hrvatske poštne organizacije v Zagrebu, obenem tudi naše glasillo istih tendenc, ker ustanavljanje in izdajanje separatnega lista v Ljubljani iz raznih vzrokov ne kaže in bi bilo napačno. Bese-dilo lista bode, kar se izrečno naših sedev tiče, slovensko. Kot prva taka številka izide »Pošta« še mogoče 15. junija. Naša dolžnost je, da list vsestransko podpiramo. Apiliramo na vse tovariše in tovarjice, da pri tem sodelujejo s strokovno-stanovskimi dopisi. Obravnava se lahko v člankih vsestranske težnje in želje, razpravlja o stanovskih izobrazbi, napakah pri poštni upravi, kritikuje to in ono, ter tako odločno in glasno, da nas bodo morali slišati v Beogradu. Pripomnimo pa še danes, ostanimo stvarni, resni in dosledni, brez osebnih napadov, ter energični in nestrpni proti vsem krivicam. Vsi dopisi iz Slovenije naj se pošiljajo na »Zvezo poštinih organizacij v Ljubljani«, tajni-

ku Franc Saleharju, poštenu asistentu, Ljubljana 1. Direktio v Zagreb poslani dopise bo uredništvo »Postec vrnilo« v Ljubljano v odobrenje. Na drugi strani pa nam je list podpirati tudi gnetno in to s tem, da je njega naročnik vsak poštni uradnik v Sloveniji. Upamo in pričakujemo, da obojstrano vse poštne organizacije zadevo tako uredi, da plača vsak član s članarino mesečno tudi list; članarina naj se torej takoj primerno svija. List bo stal približno 50 v posamezna številka in bo izhajal dvakrat na mesec. Prosim vse poštne organizacije tem potom, da »Zvezi poštne organizacij v Ljubljani« zanesljivo do 10. junija 1919 javijo število naročnikov in njih imenik z navedbo kraja, kjer so isti nastavljeni. Na delo za skupni blagor!

Komisariat železniškega ministrstva v Ljubljani. Po naredbi ministrstva zaobračaja kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev v Beogradu, se razpusti z 31. t. m. dosedanje poverništvo za promet ministrstva zaobračaja. Z isto naredbo se podreja ravnanje drž. železnice v Ljubljani neposredno ministrstvu zaobračaja v Beogradu, za nadzorstvo nad privatnimi železnicami v Sloveniji, osobito nad južno železnico, in za nadzorstvo avtomobilnega prometa pa se ustanavlja v Ljubljani začasni Komisariat Ministrstva zaobračaja. Ta komisariat začne delovati s 1. junijem t. l. ter bo izvrševal v imenu ministrstva zaobračaja glede privatnih železnic vse posle ministrstva. Za komisarija je zajedno imenoval minister zaobračaja svojega dosedanjega začasnega poverjenika g. Petra Romavha. (Z razglasitvijo te naredbe je preklicana tudi objava o ustanovitvi višjega ravnanstva za promet v Ljubljani, Uradni List 27, stran 58.)

Izdajanje vozovnic v postajici Bitinje. Pričenši s 1. junijem t. l. se izdajajo vozovnice na postajici Bitinje proge Trbišč (Planica) — Ljubljana glavni kolodvor, a le po civilni tarifi. Priljago se odpravlja potom doplačila v vlaku.

Iz italijanskega vjetništva. Iz Maribora nam javljajo, da je došlo tjakaj več slovenskih vojakov, ki so jih Italijani izpustili iz vjetništva. Priljajali so se tjakaj preko Inomosta, Solnograda in Grada.

Oproščen valenec — invalid. Danes dopoldne je bil na tukajšnji obrtni šoli oproščen kot prvi invalid — valenec Ivan Vizian iz Dobrove, uslužben pri g. Ivanu Ermanu, čevljarstvu mojstru v Ljubljani. Oproščenec je bil dve leti v vojni, ves čas na italijanski fronti ter je bil ranjen koncem leta 1917. na Tirolskem.

»C. kr. avstr. kreditni zavod«. V Prešernovi ulici se na filijalki kreditnega zavoda, tako na pročelju, kakor na strani, obrnjeni proti franciškanski cerkvi, še vedno blesti napis »filijalka c. kr. avstr. kreditnega zavoda«. Ali smo še vedno v stari Avstriji?

Na električni cestni železnici je velik križ za drobiž. Ako vstopiš na voz in če nimaš pripravljene drobiž, te nekateri sprevodniki kratkomalo pozovejo, da moraš izstopiti. Dogodi se tudi, da dobiš iz kroga ali dveh kron mesto drobiža same znamke, a če se hočeš drugič peljati in plačati z znamkami, jih pa sprevodnik kratkomalo ne sprejme in zopet ti ne preostaja drugega, kakor da izstopiš. Takim razmeram bi bilo v interesu občinstva dobro napraviti konec in red.

Maksimalne cene so lepa stvar, samo če bi bile določene za vse predmete. Peki imajo sedaj določene že maksimalne cene, za marsikako drugo blago in za živež so istotako že določene maksimalne cene, samo za gostilničarje jih menda ni. Cene jedi in pijače so v vsaki gostilni drugačne, posebno pa se cene vinu razlikujejo od 8 do 14 K za novo vino. Dobro bi bilo, če bi vlada tudi v tem oziru nastavlja maksimalne cene, da se vendar enkrat tudi ta nedostatek odpravi!

Opozorilo. Lastniki psov se opozarjajo, da je še vedno v veljavi naredba, ki prepoveduje pse jemati s seboj na trg. Kdor misli, da je na trg, kjer se prodajajo živila, nemogoče iti brez psa, ta ga mora imeti na vrvi, če bi pa pes hodil prost okoli, naj bode njegov gospodar pripravljen na strogo kazensko odgovor, da je pes od doma ušel, ne pomagajo nič. Tudi konjaš bode v tem oziru moral storiti svojo dolžnost. Lastniki psov, kakor tudi ostalo občinstvo menda vendar sami sprevidijo, da ne gre, da bi psi imeli na trgu za živila svoje »sestanke«, kradli mesnine ter ponesnažali košare z raznimi živilci. To gotovo ni niti lepo niti higienično. Zatorej: psov ne na trg! Pripomniti je še, da je za eventualno škodo, ki bi jo utegnil na trgu povzročiti pes, odgovoren njegov lastnik.

Drugo poročilo zasedanje pri okrožnem sodišču v Novem mestu se prične dne 11. junija 1919. V kolikor je dosedaj znano se bodo imeli zagovarjati sledeči obdolženci: Dne 11. junija: Steinar Ferdinand, Malnerič Ivan in Skala Lovrenc radi hudodelstva goljufije in Jožef Medvešek radi hudodelstva tatvine; dne 12. junija: Uršula Rems radi hudodelstva tatvine in Martin Stojančič radi hudodelstva ropanja.

12. junija: Miha Hudoklin radi hudodelstva tatvine ter Janes Bolko in Anton Tombe radi hudodelstva uboja in dne 14. junija: Jakob Mavcar in Viljem Butala radi hudodelstva tatvine. Zdravstveno stanje mestne občine Ljubljanske od 15. do 24. p. m. Število novorojenčkov je znašalo 15, mrtvorojenčkov 3, umrlih oseb 21, med temi domačinov 13, tujcev 8. Umrlo je za jetiko 7 oseb, med njimi 3 tujci, valod neugode 1, za različnimi boleznimi 12, za pljučnico 1. Za infekcijskimi boleznimi je obolelo 1 tujec za osepnicami, 6 bivših vojakov in dva vojaka za malarijo.

Služba hišnika. Na ljubljanskem gradu se sprejme takoj hišnik, ki bi opravljal poleg drugih del, tudi krave, proti dobri plači in prostim stanovanjem. Oženjeni z majhno družino imajo prednost. Oglasiti se je v gospodarskem uradu mestnega magistrata ob uradnih urah.

Umrli je hišnik Mestne hranilnice g. Tomaž Jankar. Bil je vester v svoji službi in je še v soboto zvečer dasi že ves izčrpan telesnih sil, opravil vse svoje službene posle, ponoči pa izdihnil. Pokojnik je bil vedno navdušen pristaš strankin in je mnogo storil zanjo v svojem okraju. Bodi zvestemu somišljeniku ohranjen prijazen spomin, preostali nam še sožalje!

Umrli je v Ljubljani ga. Fani Flerej. Korbar in sinček davčnega upravitelja Hruške. Sandi. Prizadejima rodbinama naše sožalje!

Kino Ideal bode predvajal v kratkem obširen posnetek »Svečanostni prenos kosti narodnih junakov, in mučenikov velikankov, Petra bana Zrinjskega in Franja Krste Frankopana« z Dunajskega Novega mesta v domovino. Delo je domačih posnemateljev operaterjev filmske tvrdke »Jugoslavija« v Zagrebu ter pripravljamo si občinstvu naj si to 1000 m dolgo zgodovinsko sliko ogleda. Več na običajnih sporedih. Kino Ideal.

Vremensko poročilo.

Vilna nad morjem 306,2 Srednji tlačni tlak 736 mm

Maj	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
31	2. pop. 9. zv.	735,5 735,7	15,5 17,2	sr. jg. brezvet.	pol. obl. jasno
1	7. zj.	737,0	14,7		megla
2	2. pop. 9. zv.	736,1 736,3	16,6 17,6	sl. jg. brezvet.	pol. oblak jasno
3	7. zj.	735,3	16,6	sl. jg. več. oblak	

Padavina v 24 urah 0,0 mm — Srednja večerjska temperatura 18,3°, normalna 16,1°. — Vremenska napoved za jutri: Večina oblačna, vetrovno vreme.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča. Drama. V ponedeljek, dne 2. junija zaprto. — V torek, dne 3. junija: »Zemlja«. Izven abonma. — V sredo, dne 4. junija zaprto. — V četrtek, dne 5. junija popoldne »Krojaček junake«. dijaška predstava, izven abonma. — V četrtek, dne 5. junija zvečer: »Za hčer amnestije«. A 62. — Opera. V ponedeljek, dne 2. junija: »Mamzell Nitouche« (obhajanje 20letnega umetniškega delovanja gospoda Josipa Povheta). Izven abonma. — V torek, dne 3. junija: »Zongler«. A 2/60. — V sredo, dne 4. junija predavanje gospoda Branislava Nušića o »Tragediji srbskega naroda«. Izven abonma. — V četrtek, dne 5. junija: »Madame Favart«. C 2/61. — V petek, dne 6. junija zaprto. — Za šolsko omladino se uporiči v četrtek, dne 4. junija ob 3. popoldne priključena otroška predstava »Krojaček junake« z godbo in baletom. Enotna cena je 2 K na vseh prostorih dramskega gledališča.

K Nuščičevi zadevi. Došla nam je izjava gledaliških igralcev o Nuščičevi zadevi. Informirali smo se in izvedeli sledeče: Istina je namreč ravno nasprotna temu, kar trdi in hoče ta izjava: gosp. H. Nuščič je našemu gledališču s pogodbo zavezan še za dve sezoni. Pogodbo si je gosp. H. N. sestavil sam in si tudi gažo ter dobo svojega angažmana določil sam. Direktorji ni odpovedal pogodbe nikomur, nasprotno, vztraja na veljavnosti obojestranske pogodbe pri vseh članih. Oditii more angažmanec le, če prelomi pogodbo ali če se pogodba razveljavi dogovorno.

Odlikovanje. Službene Novinec priobčujajo ukaz regenta Aleksandra, s katerim se podeljuje gospe Pavli Lovšeti, koncertni pevki, in gđ. Danii Koblerjevi, pianistini, red sv. Save V. vrste.

Gospodarstvo.

Zadružništvo. LDU. Beograd, 31. maja. Naš zastopnik na mednarodnem zadružnem kongresu v Londonu g. Avramović se je vrnil v Beograd. Skupščina vseh združenih organizacij kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev bo 14. junija v Beogradu ter bo g. Avramović ob tej priliki poročal o pomoči angleških gospodarjev našim poljedelcem.

Poročilo.

LDU. Beograd, 31. maja. Na poti se nalika količina petroleja iz Amerike za

naše državo. Prva polkijatev je že došla na Reko. Hrvatska dobi za svoje potrebe 140.000 sedov, ki se bodo razdelili na posamezne občine.

Iz trgovskih krogov nam pišejo: Nekaj trgovcev s papirnatim blagom je dobil s Dunaja 50.000 trgovskih kuvert, ki stanejo tamkaj 1606 K. Spedijski in vojni stroški znašajo 487 K, carine pa se je predpisalo 1637 kron. Tisot kuvert pride torej na 62 kron 60 v, pri čemer pa še niso zaračunani drugi stroški, kakor kolek na prošnjo za uvozno dovoljenje, zamuda časa itd. Trgovci morajo potemtakem 1000 kuvert zaračunati po 90 do 100 kron, pri tem pa riskira, da ga oblasti obtožijo radi — navijanja cen in ga obsodijo. Bilo bi umestno, da bi trgovci v zvezi s trgovsko in obrtno zbornico posredovali pri deželni vladi, da bi vendar enkrat napravila konec neznosnim carinskim razmeram, ker sicer bodo trgovci prisiljeni, da se odpovedo vsakemu trgovanju.

Dovolitve za nakup živil. Ministrstvo za prehrano in obnovo dežel je izdalo naslednje dovolitve za nakup živil: Ivanu Kolaru dva vagona pšenice in tri vagona moke za Ljubljano in okolico; Ivanu Paču 86.000 kg koruze in 50.000 kg pšenice za Sv. Peter pri Celju na ime Anton Cvenkel; Prometnemu delavskemu društvu v Novem sadu 9 vagonov koruze za Ljubljano; Gospodarskemu društvu 3 vagona koruze in 3 vagona pšenice za Velenje in Slov. Gradec; Splošnemu trgovskemu delavskemu društvu Continental 30.000 kg ječmena za pivovarno Union.

O čekovnem prometu. Ako želi lastnik čekovnega računa, da izplača blagajna čekovnega urada v Ljubljani komu takoj znesek v gotovini, izpolni ček in ga izroči tej osebi. Ta nese ček v blagajno poštnega čeka urada v Ljubljani, kjer se ji takoj izplača nakazani znesek. Tak ček se imenuje blagajniški ček in mora biti tako-le izpolnjen: Kraj, datum, mesec in leto, znesek v številkah in besedah, to se izpolni kakor navadno. Pod zneskom, ki je zapisan z besedami je na čeku prazen prostor, kamor se navadno zapiše ime in naslov osebe, ki naj ji čekovni urad izplača nakazani znesek. Pri blagajniškem čeku se pa ta prostor izpolni z debelo črto. Podpisani mora biti blagajniški ček ravnotako, kot vsak drug ček. Na blagajniškem čeku torej tisti, ki naj mu blagajna čekovnega urada izplača nakazani znesek ne sme biti naveden s imenom. Zato izplača blagajna tak ček vsakomur, kdor ji ga prinese. Ona samo pregleda, če je ček pravilno izpolnjen in pravilno podpisan. Če je to v redu, ga izplača vsakomu, ki ga ji izroči, ne glede na to, ali je upravičen prevzeti denar ali ne. Ni pa treba, da mora tisti, ki ima v rokah blagajniški ček, sam iti po denar v blagajno čekovnega urada. Če želi, da se mu pošlje denar na dom, naj napiše na zadnjo stran čeka opombo: »Za plačilo v gotovini A. B. v C.« in pošlje ček po pošti čeka uradu v Ljubljani. Ta mu potem pošlje nakazani znesek po pošti s poštnine prosto nakaznico. Če je pa tisti, ki ima v rokah blagajniški ček tudi sam lastnik čekovnega računa, lahko napiše na zadnjo stran blagajniškega čeka: »Za pripis na čekovnem računu št. ... A. B. v C.« in naj pošlje blagajniški ček poštenu čekovnemu uradu v Ljubljani in ta mu bo z zneskom pripisal na njegov račun in ga bo obvestil o tem z računskim izpisom. Ziranih čekov, to so blagajniški čeki, na katerih je pristavljen giro na korist kake določene osebe, blagajna poštnega čekovnega urada ne sprejema.

4% posojilo na državne bone kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Pri tukajšnji Podružnici kreditnega zavoda za trgovino in obrt je bilo do 30. maja t. l. za približno 2.173.000 K tega posojila podpisanega in so med drugimi, poleg že preje objavljenih strank, subskribirali: Delniška družba pivovarne »Union«, Ljubljana 30.000 kron. R. Ranžinger, Ljubljana 10.000 kron. Dr. Demeter in Rosy pl. Bleiweis, Ljubljana 10.000 K. Alojzij Knafele, Ljubljana 500 K. Jakob Draksler, okrajni tajnik v p. Kamnik 4500 K, (skupno 29.500 K. Ivan Hudovernik, Dornje 1000 K. Osvald Dobeš, Ljubljana 1000 K. Izidor Gomišek, Ljubljana 2500 K. Pavel Pollak, Ljubljana 10.000 K. Ivan Berger, Trbovlje 2000 kron. Jožep Elemer, Trbovlje 5000 K. Viljem Stolzhauser, gen. ravnatelj, Litija 5000 K. Blei- und Silberhütte, Litija 10.000 K. Fran Knaflič, Šmartno pri Litiji 25.000 K. Adolf Mergenthaler, Moste pri Ljubljani 5000 K. M. Ranth, Ljubljana 26.000 K. Anton Krisper, Ljubljana 50.000 K. Rudolf Hunter, Medvode 50.000 K. A. Zeschke, Ljubljana 20.000 K.

Aprovizacija.

+ Amerikanska akcija za prihodnjak prehrani revnih otrok do 6. leta. I. II. uradniška skupina dobi izkaznico za otroke do 6. leta v mestni aprovizaciji na Poljanski cesti št. 13 po sledečem redu in stor: I. uradniška skupina dne 2. junija od 8 do 12 ure in II. uradniška skupina dne 2. junija od 3 do 5 ure popoldne. Stranke morajo prineseti s seboj izkaznico I. ali II. uradniške skupine in poleg tega a) za

otroke do 3. leta seleno izkaznico za otroke in b) za otroke od 3 do 6. leta dokazilo (kratki listek), da otrok ni manj kot tri in ne več kot 6 let star. — Revni otroci do 6. leta iz Most in Viča ne bodo dobili izkaznic pri mestni aprovizaciji temveč na Viču pri patronatu Vincencijeve družbe in v Mostah pri šolnem vodji g. Orehku.

Najnovejša poročila.

(Naša izvirna poročila.) SPENDER O VPRAŠANJU SREDNJE EVROPE.

London, 29. maja. Naš dopisnik je imel priliko govoriti z g. Spenderjem, izdajateljem »Westminster Gazette«, in enim najuglednejših liberalnih političarjev, ki je izjavil sledeče: Jaz simpatiziram izredno z osvobojenimi narodi Srednje Evrope in bi me zelo veselilo, če se bodo razvijali kot močne, zdrave in samostojne države, kakor to zaslužijo njihove pravične narodne aspiracije. Razni vodilni političarji angleške liberalne stranke so že opetovano izrazili svoje simpatije za te mlade države, kakor mr. Asquith in drugi vodje z govorniškega odra, jaz v uvodniku »Westminster Gazette«, in sicer da se pa množnost bodočih konfliktov kolikor mogoče omeje, je potrebno, da se vsa teritorialna in obsejna vprašanja uredi v duhu medsebojnega sporazuma, ne pa s staljša trdga in nespraviplivega imperijalizma. Ustvaritev novih Ulster-vprašanih bi pri vseh narodnih državah povzročila stalno borbeno razpoloženje, vedno sem bil topel prijatelj svobodne Poljske, ki bo gotovo opustila svoje zahteve na takšno ozemlje, kjer stanuje po večini drugo narodno prebivalstvo. Kar se tiče Jugoslavije, sem prepričan, da mora Reka pripasti njej, ne pa Italiji. Vprašanje, ali se naj Nemška Avstrija združi z Nemčijo ali pa naj stopi v novo donavsko konfederacijo, je zadeva, o kateri naj bi odločilo nemško avstrijsko prebivalstvo v glasovanjem, toda še le, ko preteče mnogo časa. Za svojo osebo mislim, da bi gospodarska zveza srednjeevropskih držav prinesla velike koristi (komu?), videl bi pa tako zvezo rad le na podlagi neomejene svobodne trgovine, kakor smo jo poznali v Angliji. Če ta modus ne bi bil mogoč, bi se morda poseglo po carinski zvezi. V obče nam preostane tu mnogo nerešenih političnih, teritorialnih in gospodarskih vprašanih, prepričan sem pa, da se bodo vsa ta vprašanja rešila v duhu pravice, če bo vse te države vodila želja po sporazumu.

V DNEH ODLOČITVE. — NAŠI DELEGATI STUDIRAJO POGODBO Z NEMŠKO AVSTRIJO.

Pariz, 30. maja zvečer. Radi izvestnih dogovorov in na željo čeških, jugoslovanskih, poljskih in romunskih delegatov, da dobe vpogled v pripravljeno mirovno pogodbo z Nemško Avstrijo, se je tekst te pogodbe predložil imenovanim delegacijam. Predložitev pogodbe nemškemu delegatom se je zato zopet zavlekla, tako da jo dobe še le v sredo, če ne nastanejo nobene druge težave od strani delegacij malih držav. Pariški žurnalisti trde, da imajo zanesljivo informacijo, da so se sporna vprašanja rešila sledeče: Južno Tirolsko dobi Italija; jadranski problem je rešen v zmislu, da bo Reka svobodno mesto, Zader, Sibenik, Cres in Vis laški, Dalmacija jugoslovanska. (Zdi se, da tudi ta informacija še ni kančna.)

NEGOTOVOST.

Pariz, 31. maja. Na Quai d'Orsay se vsak hip pričakuje, da dobe prevod nemškega protipredloga. Francoski in angleški prevajalci so delali vso noč in danes ves popoldan. Odbor četvorice se bavi z nemškimi protipredlogi. Najbolj nasprotujoča mnenja se raširjajo. »Intransigent« trdi, da hoče Wilson dati Nemcem neka zadostjenja in da zlasti ni nasproten ideji, da bi se Nemčija pripustila Zvezi narodov eno leto pozneje, ko se začne mirovna pogodba izvrševati. »Liberte« zopet demonstira formalne takšne govorce, ki jih širijo ameriški agenti, in zatrjuje, da nima nikdo namena modificirati zahteve zaveznikov, ugotovljene v notih od 10. maja, ki jo je redigiral Wilson sam in v kateri se izjavlja odločnost zaveznikov, da ne dovolijo nikakšne spremembe v temeljnih mirovne pogodbe. List dostavlja zlasti, da ni niti misliti na spremembo v finančnih točkah. Tudi »Temps« pravi, da zavezniki niso razpoloženi za nadaljna popuščanja, da dobe Nemci odgovor tekom tega tedna in da bodo morali takoj podpisati.

GOVORICE. — NAŠA VOJSKA.

Pariz, 31. maja. »Temps« piše o zahtevi delegacij malih držav, da prestopirajo in se izjavijo o pogodbi z Nemško Avstrijo, predno se ta pogodba predloži, da je razumljivo, da se te države zanimajo za mir z Avstrijo in da jih razven teritorialnih zanimajo tudi vojaška in finančna vprašanja, odnošo realitve, ki se izdelujejo za nje. O tem se razširjajo različne govorce. Pravi, da hoče odbor četvorice omejiti presedno stanje čeho - slovaške armade na 50.000, Romunije na ravno toliko, Poljske na 80.000 in Jugoslavije na 40.000. »Temps« je proti razoroženju desetih tisočih narodov. Tudi pravi, da se demobilizacija zaveznikov ne more izvršiti takoj, marveč še le, ko se bo videlo, kaj bo z Nemčijo. — Širijo se tudi razne govorce o ureditvi finančnega vprašanja bivše Avstro-Ogrske. — Vprašanje Reke je baje virtualno rešeno. Samo Orlando se še nekoliko upira. On bi sprejel Reko kot

svobodno luko, toda ne pod suverenostjo Zveze narodov.

REKA IN DRUGA VPRAŠANJA LAŠKIH LISTIH.

Milan, 30. maja. (Preko Svicoe.) »Avanti« se obrata v osem uvodniku proti prismanju Kolčakove vlade in končuje s vzklikom »Živela sovjetska Rusija!« Slične napade prinaša pariška »Humanité« »Secolo« podaja v poročilu iz Pariza zanimiva poročila k zgodovini jadranskega problema. Pravi, da je Wilson že iz početka imel čim najslabše mnenje o laški nacionalistični propagandi. Po njegovem temeljnem mnenju naj bi Jadransko morje ostalo svobodno, zato naj bi pripadel Trst ali cer Italiji, Reka pa Jugoslaviji, s potrebnimi železnicami. Tako je izjavil že 9. januarja Orlando. Drugače je njegovo obnašanje v vprašanju Tirolske. Se v februarju se je nagibal k avstrijskemu naziranjju, pri čemur je posebno vplivala na njega peticija 150 nemških tirolskih občin. Vendar je po pozneje opustil svoje nasprotovanje proti meji na Brennerju. Zato je pa v jadranskem vprašanju ostal nepopustljiv vkljub temu, da se je moral obrniti celo proti Housu in da je lastnoročno izpremenil laško iztočno mejo v Istri v prilog Jugoslovanom, kakor tudi da je vstrajal na tem, da Reka ne pride pod laško suverenost. — Laško časopisje ne poroča o tem, da je glede Reke odločitev že padla, pač pa pripravlja občinstvo na to, da bo odločitev v Wilsonovi vsem smislu. Vse laško časopisje ponavlja našo pariško vest od 28. t. m., v kateri smo prvi javili, da je definitivni odločitev v jadranskem vprašanju padla in da bo Reka svobodna luka. Laški listi označajo to vest za verjetno, in Wilsona ostro napadajo.

Vesti LDU.

POLOŽAJ NA FRONTI.

LDU. poroča poluradno: Naše sile napredujejo.

Glasom »Wiener Allgemeine Zeitung« se radi grozečega napada jugoslovanskih čet oblasti zapustila Celovec. Mesto je pred padcem.

Po drugih dunajskih vesteh se vzbudila katastrofalna poročila s Korške veliko pozornost v Narodni skupščini. Profesor Angerer je izjavil, da se bo pred Celovec brez boja. Deželna vlada je izdala že predvčerajšnjim navodila za slučaj evakuacije mesta in sklenila oddati mesto brez odporu. Smatra se za ugodnejše, da zasedejo mesto srbske čete kakor pa kranjski Slovenci.

Poročilo iz Celovca 30. maja: Poroči se je elišah grozov topov, kateri so proti jutru ponehal. Ker so se pripravljale oblasti, da zapustijo mesto, se je polastilo velikega dela prebivalstva razburjenje. Mnogo drugih je v velikih skrbih zapustilo mesto in bežalo čez Sentr Vid. Jako mnogo Celovčanov je bežalo čez Gornje Stajerake v Gradac. Jugoslovanske trupe so dobile znatna ojačenja.

Vse to se priobčuje brez pojasnile.

Razne stvari.

* Hunyadijev stolp v Zemunu se še imenovali odslej Wilsonov stolp.

* Y Izbruh vulkana na Javi. Na otoku Javi je izbruhnil vulkan, ki je popoknoma porušil 20 vasi v pokrajini Brangat. Šest drugih vasi je bilo deloma porušeno. Do sedaj se čeni človeške žrtve na preko 15.000.

* Pariz - Zeneva v štirih urah. Svobarski aviatik Duralour je preletel brez presledka razdaljo 500 kilometrov med Parizom in Zenevo. Polet je trajal štiri ure 15 minut. Aviatik je preletel gora Jura v višini 3600 metrov.

* Ogroženost v Berlinu zbog ostrih mirovnih pogojev je tako velika, da je vlada bila prisiljena povečati posadko od 70.000 na 190.000 mož. (Namejeno?)

Društvene vesti in prireditve.

Društvo tehnikov v Ljubljani ima odborovo sejo v sredo, dne 4. junija ob 20. uri zvečer.

* Zveza poštne organizacij v Ljubljani ima v petek, dne 6. junija t. l. ob 20. v pismonoški dvorani glavne pošte važno sejo širšega odbora, ki katera se vabijo vsi odborniki.

Ruski kružok v Ljubljani. Na mnogobrojna vprašanja, kdaj prične poezvati »Ruski kružok«, odgovarjamo, da nameravamo naše društvo postaviti na širšo podlago kot jo je imelo do sedaj in smo tozadevno v dogovorih s deželno vlado. Kružok bo v najkrajšem času odprt. Pozdravljamo s nadoščenjem vest, da se namerava zopet okiviti dolovanske »Ruskega kružka«, ki bo gotovo našel mnogo prijateljev. Za stari odbor Terezina Mihajlova Jenkova.

Poizvedbe.

V ponedeljek od tri četrt na 3. do četrt na 4. uro se je zgubila srebrna ura z zapestnico na poti od licea do opernega gledališča. Pošten najditelj naj jo blagovoli oddati proti nagradi v gledališki pisarni (opera.)

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastnik in tisk »Narodni list«.

— ENIG V. FELLER. Stokica, Elza broj 238. (Dravitsko Zagorje). —

